

У Ирској се влада од почетка светске економске кризе није није устезала од драматичног стезања каиша.

Пошто је држава у великим дуговима, влада је по други пут за годину дана смањила социјална давања и плате у државном сектору.

Због тога у Ирској мало ко божићне и новогодишње празнике дочекује у празничном расположењу, наводи Би-Би-Си-јев дописник из Даблина.

Главне улице ирске престонице су пуне људи, улични изводјачи певају божићне песме и скупљају новац за добротворне сврхе, али ситуација у земљи је далеко од тога да буде добра.

У парламенту је овог месеца усвојен буџет за следећу годину, који предвидја смањење плата свих запослених у јавном сектору - од учитеља, преко медицинских сестара, до државних службеника.

Мишел Кавенер, која ради у министарству правде, се жали да јој је у последњих годину дана влада чак два пута смањила плату. Каже да једноставно не може да преживи од службеничких примања.

"Ја радим два посла. Одувек је тако. Узмем по коју смену, на пример у пабу, или на неком другом месту. Тако зарадим за храну. Ако не бих радила са стране - не бисмо имали за храну. Зато радим око 70 сати недељно, да бих надокнадила оно што смо изгубили. За то време, банкарима, који су главни кривци за кризу, плате расту, а нама се плате смањују док они добијају повећање. То је заиста срамота", каже она.

Осим банкара, просечни Ирци за кризу криве и власнике грађевинских фирми.

У годинама док је Ирској економији добро ишло, и када се за ту земљу често говорило да је "келтски тигар", банкари су шаком и капом делили кредите - грађевинари су пуно зидали, а цене некретнина су отишле небу под облаке.

Један од оних који су у тим годинама пуно зарадили је грађевински предузетник Мајк Волис. Он међутим данас банкама дугује 14 милиона евра, које не може да врати зато што не може да прода оно што је изградио.

"Мислим да имамо између 75 и 80 стамбених јединица; већином је реч о становима, али имамо и пословни простор... Имамо чак и фудбалски стадион. Мислим да скоро нико из градјевинске индустрије данас није у стању да банкама врати оно што је позајмио како би уложио у посао", каже он.

Међутим, Волис осим свих тих дугова и некретнина које не може да прода, има и неколико барова у Ирској и велики виноград у Италији, и каже да није фер кривити грађевинаре због доприноса кризи.

Одговорност је, према Волисовом мишљењу, на банкарима који су делили кредите и омогућавали раст цена некретнина, као и на влади која то није спречила. Уз то, додаје Мајк Волис, ни онима који примају плате из државне касе тада није било лоше:

"Један од разлога зашто су плате у државној администрацији измакле контроли је што је наш премијер током десет година - од 1997. до 2007. - био Бerti Ахерн. Он је синдикатима дао све што су тражили, јавно се хвалио да нема проблема са синдикатима. Наравно да није имао проблема. Дао је синдикатима све што су тражили", каже Волис.

Такво резонување се нимало не допада онима чије су плате смањене - на пример, демонстрантима који су се окупили испред парламента да протестују против новог буџета.

"Нема оправдања за ситуацију у којој је влада издвојила 54 милијарде како би спасила банке и грађевинске предузетнике који су зарадили силне паре у време када смо били

"келтски тигар", а да истовремено имате људе чије некретнине вреде далеко мање од стамбених кредита које су узели. Људи остају без посла и због тога губе кров над главом - све је то велика срамота", кажу демонстранти.

Филип Лејн, професор економије на даблинском универзитету Тринити, каже за ВВС да влада није имала избора. Будући да је Ирска усвојила евро, влада није у стању да изврши девалвацију валуте. Смањење плата и цена је једини начин да се ирска привреда учини конкурентнијом, наводи он:

"Овде се дешава нешто што до сада није виђено - ово је први пут да се европска машинерија суочава са тако великим негативним шоком. Али последица чланства у монетарној унији је да, када сте у кризи, морате да смањите плате. То је врло тешко, јер традиционално плате или расту или су замрзнуте. Смањење плата се ретко дешава. Тако да је ово што се дешава у Ирској велики експеримент".

Реализација тога, наравно, посебно тешко погађа запослене у јавном сектору. Влада не може да натера приватнике да и они смање плате, али може да им даје пример. Циљ смањења плата и социјалних давања није толико да се умањи буџетски дефицит, него да се Ирска учини јевтинијом, и стога привлачнијом за инвеститоре.

Међутим, управо због тога ће приличан број Ираца предстојеће новогодишње празнике провести у поприлично суморном расположењу.

(ВВС)